

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מב.

עין משפט נר מצוה

פב א מיי פ"ד מהל' שאלה ופקדון הל' ו סמנ עשין פת טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעיף כ:
פג ב מיי שם הל' ח טו"ש"ע שם סעי' כא:
פד ג מיי שם הל' ו טו"ש"ע שם סעי' כ:
פה ד מיי פ"ד מהל' גרנות הל' ככ סמנ עשין כו טו"ש"ע א"ח ס"י רל סעי' ג ורכ אלפס גרנות פ"ע דף מתן.
פו ו מיי פ"ד מהל' שאלה ופקדון הל' ד סמנ עשין פח טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעי' טו ורכ אלפס כהן ועוד לעיל בפיקוד דף פ' פ:
פז ז מיי שם הל' ה ועשין כהשגות ובמ"מ טו"ש"ע שם סעי' טו:
פח ח מיי שם הל' ד טו"ש"ע שם סעי' טו:
פח ט מיי פ"ג מהל' מתן הל' יא סמנ עשין לו טו"ש"ע א"ח ס"י חל סעי' ח:
צ י מיי פ"ד מהל' שאלה ופקדון הל' ד סמנ עשין פח טו"ש"ע ח"מ ס"י רלא סעי' טו:
צא יא מיי שם הל' ו טו"ש"ע שם סעי' ו:
צב יב מיי שם הל' ו טו"ש"ע שם סעי' ו:
צג יג מיי שם הל' ח טו"ש"ע שם סעי' ג:

תורה אור השלם
 1 ונתתה בפקדו וצרת הדבוק בידך והלכת אל המקום אשר יבחר יי אלהיך בה:
 דברים יד כה
 2 וצו יי אתה את הברכה את המפקיד וכל משלך ידך וברוך בארץ אשר יי אלהיך נתן לך:
 דברים כח כ

לעני רש"י
 פריש"ן. פסע.
 אשק"א [אישקרי"ן].
 ארגו, יחיה קטנה.

מוסף רש"י
 בדבר הסמוי מן העיק. שאלו יודע הסכס (תענית ח). כספיים של פקדון אין להם שמירה אלא בקרקע. ואם לא נתן בקרקע ואבדו, פשיעה היא אללו ומיי, דשומר תנס חייב בפשיעה (פחות א.). משום ריחא. שהלכ מריתו ומתנתו ומנואלו (שם).

אמר שמואל כספיים אין להם שמירה בו. לריך עיון אם שומר בקרקע (ה) ונגנבו משם אם שומר שכן חייב ובפרק הכונס (ב"ק דף נז. ו) וס' ד"ה גנון) משמע דחייב דפריך אביי לרב יוסף והאמר ר' יוחנן הטוען טענת גנב באביה משלם תשלומי כפל ואי שומר אביה שומר שכן הוא קרנא בעי לשלומי ומאי פריך דלוקמא בטוען שנגנבה באונס גנון שהעמיק בקרקע ק' אמות או שתקפתו שניה או חולי אלמנא כלי גניבה לא הוה אונס אלא לטטים מזויין וכן בתר הכי דמייתי לא אי אמרת בשומר חנס שכן משלם כפל ואי לטטים מזויין גנב הוא שומר שכן נמי משלם כפל משמע דמשום גניבה לא מפטר שומר שכן אם לא בטענת גניבה ליטטין מזויין מיהו אונס אי בעית איתא דה"מ למימר וליטעמך דבלאו הכי נמי מלי למימר וליטעמך אפי' גולן הוא תמנא שומר שכן משלם כפל בטענת ויש להציא ראייה מפ' השולח (לקמן דף נה. ו) וס' דכי יליף גניבה ואביה זשולא משומר שכן פריך מה לשומר שכן שכן משלם כפל בטענת ליטטין מזויין ומשני אי בעית איתא גולן הוא משמע שאין שום גניבה שיפטור זה שומר שכן אך תמהון גדול הוא למה לא יהא אונס אם העמיק בקרקע ק' אמות דמאי היל' תו למיעבד או אם תקפתו שניה או חולי גדול ואיך יתכן שזום גניבה לא נמנא שמהא אונס גנבו כליתין מזויין ולרבה אית לי בטון הפועלים (לקמן דף נה. ז) דאי על בעידנא דעיילי אינשי פטור אי"כ תמנא גניבת אונס בשומר שכן ומיהו יש לדחות דרבה יסבור כאידך שיניאל דקרנא עדף כרז יוסף כהכונס (ב"ק דף נז. ו) ומ"מ אין סברא כלל שלל אונס גניבת אונס שיפטור זה שומר שכן ואין למתן דהואיל ומידי רחמנא שומר שכן בגניבה אע"פ שהיא קרובה לאונס כדאמר בהשולח (לקמן דף נה. ז) חייב אף בכל גניבת אונס דהא בליטטין מזויין הוא פטור אע"ג דגנב הוא לרב יוסף א"כ מאי משני בהשולח (דף נה. ז) לטטין מזויין גולן הוא אכתי איכא למיפריך מה לשומר שכן שכן משלם כפל בטענת גניבת אונס תמנא זשולא דכי יליף שחייב בגניבה ואביה לא ישלם כפל אפילו בטענת גניבת אונס דמסתמא הוא חייב קין בכל אונסין דכענין זה פריך פ"ק דמנחות (דף ה.) גבי הל' להוציא הטרפה ובפרק שור שנגב ד' וס' (ב"ק דף מ. ז) גבי שור האלטרדין מהו לגבי מוצא ונראה דכיון דלתי שאל מק"ו דשומר שכן אין למיזבו בגניבת אונס צקן ודיו לבא מן הדין להיות כדון דשומר שכן פטור מגניבת אונס אף שאל כן וא"ת וגניבת אונס זשולא לפי האמת

מתני' לרין כסודרו והפשיטין לאחוריו: **גמ'** מאי הוה ליה **למיעבד**. הרי לרין: **מזוי** זידו. לא יפקידנו לאחרים במקום אחר שאם תודמן לו סכורה לשכר יהא מזומן לו: **תנס** ידו. להיות מזומן לו לזוך ריות הבא פתאום: **אין פקדנא** שמתצדק ורבה

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' א המפקיד מעות אצל חברו צררן והפשיטין לאחוריו ב באו שומרם לבנו ולבתו הקטנים ג ונעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור: **גמ'** בשלמא כוליהו שלא שימר כדרך השומרים אלא צררן והפשיטין לאחוריו מאי הוה ליה למיעבד אמר רבא א"ר יצחק אמר קרא ויצרת הכסף בידך אע"פ שצררתי והיו בידך וא"ר יצחק לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו שנאמר וצרת הכסף בידך וא"ר יצחק לעולם ישליש אדם את מעותיו שלישי בקרקע ושליש בפרקמטיא ושליש תחת ידו ווא"ר יצחק אין הברכה מצוייה אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמך תנא דבי רבי ישמעאל אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו שנאמר יצו ה' את הברכה באסמך ת"ר ההולך למוד את גורנו אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשלח ברכה במעשה ידינו התחיל למוד אומר ברוך השולח ברכה בכרי הזה מדר ואח"כ בירך הרי זה תפילת שוא ה"לפי שאין הברכה מצוייה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמך אמר שמואל כ"כספיים אין להם שמירה אלא בקרקע אמר רבא ומודי שמואל יבערב שבת בין השמשות דלא אמרחוהו רבנן וואי שהא למוצאי שבת שיעור למקברניהו ולא קברניהו מחייב ב' ואי צורבא

מרבנן הוא סבר דלמא מיבעי ליה זוזי לאבדלתא והאידינא דשכיחי גשוישאי אין להן שמירה אלא בשמי קורה והאידינא דשכיחי פרומאי אין להם שמירה אלא בניי אורבי אמר רבא ומודה שמואל בכותל (א) נמו בין הקרנות) והאידינא דשכיחי טפוחאי אין להן שמירה אלא בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לשמי קורה א"ל רב רבא אחא בריה דרב יוסף לרב אשי התם תנן יכול לחפש אחריו ותנא כמה חפישת הכלב ג' טפחים הכא מאי מי בעינן שלשה טפחים או לא אמר ליה התם משום ריחא בעינן ג' טפחים הכא משום איכסויי מעינא לא בעינן ג' טפחים וכמה אמר רפרם מסיכרא (ה) טפח ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה אותביניהו בצריפא דאורבני אינגוב אמר רב יוסף אע"ג דלענין גנבי נטרותא היא לענין גורא פשיעותא היא לענין גנבי ויאיבא דאמרי אע"ג דלענין גורא והילכתא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה א"ל הב לי זוזאי א"ל לא ידענא היבא אותביניהו אתא לקמיה דרבא א"ל כ"כ לא ידענא פשיעותא היא זיל שלים ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה אשלמיניהו לאימיה ואותביניהו בקרמליתא ואינגוב אמר רבא היכי גדיינו דייני להאי דינא נימא ליה לדידיה זיל שלים אמר

מנ"ל דלא מנינו ששול פטור אלא במתה מחמת מלאכה דמשומר שכן לא אחי כדפי' וי"ל דנפקא לן מוכי ישאל איש וי"ו מוסקי לפי עיניו ראשון והו כאליו כמי גניבה ואביה להדיא זשולא וכיון דכמיב ציה גניבה ואביה ואונסין ליכא למפטריה בגניבת אונס והא דיליף בצרייתא מק"ו היינו אילו לא נאמר קרא הייתי אומר ק"ו:
שאיין הבלב יבוא לחפש אחריו. ואם תמנא והלא פטור לדקון חור מפני סכנת עקרבא וי"ל דהכא יכול לפנות המפולת אי"כ הכא שיש שם חמץ זדולאי אינו פטור משום חששת עקרב דהא מציעא לן בפסחים (דף י.) ככר כפי נחש לריך חבר להוציאו או לאו: **ח"ג** ר"ח ה"ה יבוא לחפש אחריו וסופו באונס חייב. וכן מוכח בשלח הפועלים (לקמן דף נה. ז) דהלכתא דחייב דפריך אביי אי הכי תמלמו בפשיעה וסופו באונס הוא חייב וכן נראה שיהא חייב וכן הלכה. והוא דאפקיד זוזי גבי חבריה אשלימיניהו ואותביניהו בקרמליתא ואינגוב

(א) לעיל ל. ט. ועין פ"ד כ"ש. לו. משמע דלי"ג או אלא מקין. א) הכי"ף והל"ש גרבי או נעל טו' (ד) תמנא ח. ג) נפקמס א"ל. א) רש"י מ"י. א) פסחים לא. ג) נש"א. א) נעל ל: ושי"ג. א) נעל לה. א) נדל"י בפסחים ח. וע"ש בתוס' ד"ה האלף. א) וע"ש העיב מו' קידושין נה. ד"ה בעי"ל.

הגהות הב"ח
 (א) תוס' ד"ה אמר וכו' שטרם בקרקע מאת אמה ונגנבו משם:

גליון הש"ס
 תוס' ד"ה אמר וכו' דביעין זה פריך פ"ק דמנחות. עין ימות דף ט"ז ע"ב תוס' ד"ה רב אמר:

רבינו חננאל
 בתורתך המפקיד מעות אצל חברו צררן והפשיטין לאחוריו מטרן לבניו הקטנים נעל בפניהם שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור. צררן והפשיטין לאחוריו חייב כדרי יצחק דאמר כתיב וצרת הכסף בידך אע"פ שהוא צררתי ושלם בידך. אמר שמואל כספין אין להן שמירה אלא בקרקע ובערב שבת לא אמרחוהו רבנן. ואשקבא משום איכסוי מעינא הילכך בטפח סגי ליה. והשתא דשכיחי טפחי פ"י שמשטיין בקרקע ומגלין הטמנות איש לה שמירה אלא בשמי קורה. פ"י פרומאי מלשון גבריו יהיו פרומים. טיט שנותן הבנאי בין ארחה לארחה בעובי הכותל קריא בניי אורבי. כדגרסי בגמ' דהשופות כותל כפיתין ד' טפחים ארזי מכאן שיהא טפח ומחצה שיעור חצי לבניה וארזי מכאן כנגדו היה ג' טפחים כשרי טפח בין שני ארזיחן ממלאו באבנים קטנים וטיט ונקרא בניי אורבי. פ"י טפוחאי שמשטיין בטפח שלהן ומינישין אש פ"י ככותל כספין או זולתן: והוא דאפקיד זוזי גבי חבריה אותביניהו בצריפא דאורבני פ"י נתנם בבית המסוכך בעצי ערבה ונגנבו סבר רב יוסף למיפטריה משום דהוא שומר חנם וכו' איכא דאמרי אמר רב יוסף אע"ג דלענין גנבי נטרותא היא לענין גנבי נטרותא היא לענין גורא פשיעותא היא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן הלכה למעשה תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב. והוא דאפקיד זוזי גבי חבריה אמר ליה הב לי זוזי אמר ליה לא ידענא היבא איתחנתניהו. אמר רבא כל לא ידענא פשיעותא היא וכן הלכה. והוא דאפקיד זוזי גבי חבריה אשלימיניהו ואותביניהו בקרמליתא ואינגוב